

Hankintasopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttäminen / Jämsän Terveys Oy

Khall 02.05.2022 § 138
875/00.01.00/2022

Valmistelu: kaupunginjohtaja Hanna Helaste, p. 040 074 2751, talous- ja suunnittelupäällikkö Erkki Kainulainen, p. 040 514 5879, talousjohtaja Ari Luostarinen, p. 040 593 4655

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 6.10.2014 (48 §) esitettiin valtuuston puheenjohtajalle kahdenkymmenen valtuutetun allekirjoittama vaatimus kaupunginvaltuuston koollekutsumisesta ja kokouksessa käsiteltäväksi asiana sosiaali- ja terveystoimen palvelutuotannon ulkoistaminen yhteisyritykselle.

Jämsän kaupunginvaltuusto päätti 3.11.2014 (61 §) laajasta sote-palvelujen ulkoistamisesta yhdeksänkohtaisella äänestyspäätöksellä, joista kaksi ensimmäistä kohtaa kuului seuraavasti:

1.	Jämsän kaupunki kilpailuttaa sosiaali- ja terveystoimen palvelut lukuun ottamatta aikuissosiaalityötä, lapsiperheiden sosiaalityötä, lastensuojelua, vammaispalveluita ja hallintoylilääkärin tehtävää sekä niitä sosiaali- ja terveydenhuollon viranhaltijoiden tehtäviä, joita ei voida lain perusteella hoitaa yksityisen palveluntuottajan toimesta 10 + 5 vuoden sopimuskaudella Jämsän kaupungin ja yksityisen palveluntuottajan yhteisyritykselle, jonka tulee noudattaa yhteiskunnallisen yhteisyrityksen periaatteita. Yhteisyrityksen tulee sitoutua aloittamaan palvelutuotanto viimeistään 1.9.2015.
2.	Kaupunginvaltuusto kilpailuttaa kiireellisenä yksityisen yhteistyökumppanin Jämsän kaupungin ja yksityisen palveluntuottajan yhteisyritykseen, jolle samassa kilpailutuksessa ulkoistetaan Jämsän kaupungin sosiaali- ja terveystoimen palvelutuotanto edellä mainitussa laajuudessa. Yksityisen kumppaniksi valitun tahon tulee perustaa yhteiskunnallisen yrityksen periaatteita noudattava osakeyhtiö, josta kohdentaa Jämsän kaupungille 49 % omistusosuuden ja 50 % hallituspaikoista.

Ulkoistamisella haluttiin turvata ennen kaikkea Jokilaakson sairaalan palvelut, työpaikat sekä kuntalaisten lähipalvelut. Monipuolisten paikallisten palvelujen uhkana nähtiin silloinen erva-alueisiin pohjautuva sote-uudistus, joka oli myös kiireisen aikataulun perustana. Päätökset ja sopimukset oli saatava voimaan ennen lakiuudistusta.

Ulkoistettavien palvelujen hankinnassa käytettiin neuvottelumenettelyä. Ilmoittautuneiden tarjoajien, Pihlajalinna- ja Attendo-ryhmittymät, kanssa käytiin läpi 2-vaiheinen neuvottelumenettely tammikuussa 2015. Varsinainen tarjousaika oli tammi-helmikuun vaihteessa. Tarjouksen jätti vain Pihlajalinnan -ryhmittymä.

Jämsän kaupunginhallitus päätti 16.2.2015 (82 §) hyväksyä Pihlajalinna Terveys -ryhmittymän tarjouksen. Kaupunginhallitus päätti 9.3.2015 (107 §) hyväksyä osakassopimuksen ja palvelusopimuksen liitteineen, jotka Jämsän kaupunki ja Pihlajalinna Terveys Oy allekirjoittivat 18.3.2015. Palvelusopimuksen tarkoituksena oli sopimuksessa määriteltyjen sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaminen Jämsän kaupungin alueelle sekä sopimuksen laajenemisen myötä myös laajemmalle väestöpohjalle. Sopimuksen kesto on 10 vuotta ja mahdollinen 5 vuoden optiokausi.

Ulkoistetun palvelutuotannon toteuttajaksi perustettiin jo keväällä 2015 Jämsän kaupungin ja Pihlajalinna Terveys Oy:n yhteisyritys Jämsän Terveys Oy. Jämsän Terveys Oy on Jämsän kaupungin osakkuusyhteisö, josta kaupungin omistusosuus on 49 % ja Pihlajalinna Terveys Oy:n omistusosuus 51 %. Sopimuksen mukainen palvelutuotanto alkoi 1.9.2015.

Kaupunginhallitus päätti 21.12.2015 (363 §) Jämsän Terveys Oy:n esityksestä, että yhtiölle siirtyy kokonaisvastuu Jokilaakson sairaalassa tuotetusta sekä ulkoa ostetusta erikoissaitaanhoidosta ja hyväksyi:

-	tuotantosopimuksen siirtosopimuksen edellytyksellä, että myös Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ja Jokilaakson Terveys Oy hyväksyvät siirtosopimuksen,
-	18.3.2015 allekirjoitetun palvelusopimuksen muutossopimuksen edellytyksellä, että edellä mainitut osapuolet hyväksyvät Jokilaakson Terveys Oy:n tuotantosopimuksen siirtämisen tuotantosopimuksen siirtosopimuksen mukaisesti ja että Jämsän Terveys Oy ja Pihlajalinna Terveys Oy hyväksyvät myös palvelutuotannon muutossopimuksen.

Kaupunginhallitus hyväksyi 1.2.2016 (29 §) palvelusopimuksen 18.3.2015 muutossopimuksen kohdan 6.2. Laskutus- ja maksuehdot ensimmäisen kappaleen. Kokonaisvastuun antaminen Jämsän Terveys Oy:lle oli kaupungin edun mukaista. Kokonaisvastuun aikaistamisella palveluita tuottaa vain yksi taho ja palvelusopimuksen mukainen hinta olisi kiinteä kokonaishinta, joka sisältäisi kaikki palvelusopimuksen mukaiset toiminnoista aiheutuvat kustannukset.

Jämsän terveys Oy:n ja Jämsän kaupungin välillä on ollut kiistaa erilaisista taloudellisista kysymyksistä kuten esim. Pirkanmaan sairaanhoitopiirin pääomanpalautuksista, joista palvelusopimukseen allekirjoitettiin lisäliite (KH § 168/18.6.2018), ja yhtiön maksuvelvollisuudesta sairaanhoitopiirin laskuttamiin maksuihin. Terveisyhtiö on palvelusopimuksen vastaisesti mm. jättänyt maksamatta Pshp:n erikoissairaanhoidon maksut kaupungille 3/2020 lähtien. Nämä maksut Jämsän kaupunki on joutunut kuittamaan yhtiöltä erääntyneinä palvelumaksuista. Kun yhtiö ei ensin ole maksanut koko sovittua vuosihintaa ja kaupunki on ne kuitannut, Pihlajalinnan Terveys Oy:n edustaja on väittänyt, että kaupunki ei ole suorittanut maksuvelvoitettaan.

Tilinpäätöksestä 2019 lähtien Jämsän kaupunki ei ole puoltanut yhtiön yhtiön hallitukselle ja toimitusjohtajalle vastuuvapautta, koska yhtiön

kirjanpitoon on kaupungin näkemykseen mukaan sisällytetty sinne kuulumattomia saatavia (KH § 49/17.2.2020).

Terveysyhtiön ja kaupungin välillä on ollut kiistaa myös sopimuksen sisältämästä hinnantarkistumekanismista, jonka Jämsän kaupunginhallitus riitautti vuonna 2018. Tämän jälkeen asiaa on käsitelty useissa eri yhteyksissä ja neuvotteluissa terveysyhtiön ja kaupungin välillä. Kaupungin toive on koko ajan ollut, että yhtiön ja kaupungin välillä saadaan neuvotteluratkaisu. Nämä neuvotteluratkaisut ovat yleensä palanneet aina jonkin ajan kuluttua lähtöpisteeseensä tai koko neuvotteluprosessi on mitätöity Pihlajalinnan Terveys Oy:n edustajan toimesta tai esitykseen on lisätty elementtejä, jotka on jo aiemmin suljettu pois mm. syksyllä 2020 neuvoteltaessa palvelusopimuksen ns. tulkintapöytäkirjan laatimiseksi. 9.12.2020 s-posti. Em. neuvotteluihin liittyy 9.12.2020 terveysyhtiön taholta sähköpostiviestiin kirjattu toteamus: ”Mikäli tästä perusasiasta on näkemuseroa, kannattaako meidän tätä neuvottelua jatkaa lainkaan?”. Seuraavasta neuvottelusta Pihlajalinnan edustajat jäivät pois.

Myös käräjäoikeuden oikeuden käsittely venyi johtuen pandemiasta ja myös neuvottelukumppanin pyynnöistä palata neuvotteluihin keväällä 2020. Oikeuden istuntopäivän siirtyessä elokuun lopulta, yhtiö esitti alkuvuonna 2021 uusia lisäkanteita ja vaateita Jämsän kaupunkia kohtaan.

Jämsän kaupungin kanteessa oli kysymys sopimusehdon tulkinnasta (vuosihinnan tarkistaminen). Jämsän Terveys Oy:n vastakanteessa oli kysymys sopimusehtojen tulkinnasta (ICT-sopimus, palvelusopimus) ja Pirkanmaan sairaanhoitopiirin maksaman ja Terveys Oy:n vaatiman hyvityksen/palautuksen kohtelusta sekä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin veloittamien ennakkomaksujen luonteesta ja sisällöstä.

Kaupungin ja Jämsän terveys Oy:n riitäasiaa käsiteltiin suullisessa käsittelyssä 21.9.2021. Varsinainen pääkäsittely oli 25.-28.1-2022. Keski-Suomen käräjäoikeus on antanut asiassa tuomion 4.4.2022 (L19/2539). Tuomio on Jämsän kaupungin kannan mukainen. Jämsän Terveys Oy:n nostamat useat eri vastakanteet kaupunkia kohtaan eivät menestyneet.

Syksyllä 2021 Jämsän Terveys esitti Jämsän kaupungille vaatimuksen käyttöpääoman lisäyksestä (6 milj. €, josta kaupungin osuus hieman alle 3 milj. €). Kaupunginhallitus asetti neuvotteuryhmän asiaa selvittämään (KH § 317/4.10.2021). Useista pyynnöistä huolimatta neuvotteluryhmä ei ole saanut luotettavaa selvitystä Jämsän Terveys Oy:n maksuvaikeuksien syntymiseen. Päinvastoin Jämsän Terveys Oy teki Jämsän kaupungin mielestä laittoman esityksen yhtiökokoukselle pakottaakseen kaupungin maksamaan yhtiölle vaatimaansa ”käyttöpääomaa”, jota termiä ei pyynnöistä huolimatta ole tarkennettu, mitä se eksaktisti tarkoittaa. Lisäksi samassa yhteydessä kaupunginhallitus teki päätöksen (KH § 81/28.3.2022).

Pihlajalinna Oy:n talous- ja rahoitusjohtaja on lähestynyt Jämsän kaupunkia kuukausittain 12/2021 lähtien ja pyytänyt akuuttiin rahantarpeeseen rahoitusta eri tarpeisiin. Pyydetty summat ovat olleet

alle 0,5 milj. €. Kaupunki on maksanut palvelusopimuksen mukaisia maksuja etukäteen ja pyrkinyt nopeuttamaan eri prosesseja rahoitustarpeen kattamiseksi. Viime kuukausina on tullut viestejä, että yhtiö ei pysty maksamaan kaupungille kaikkia erääntyneitä laskujaan (huhtikuun tilanne noin 1 200.000 €).

Huhtikuussa terveysyhtiöltä saadun tiedon mukaan yhtiö on menettänyt oman pääomansa ja on tehnyt siitä ilmoituksen kaupparekisteriin. Kaupparekisteriin on tehty 7.4. muutosilmoitus, mutta se on vielä rekisteröitävänä. Pihlajalinnan toimitusjohtaja Joni Aaltonen on tämän vahvistanut mm. Keski-suomalainen -maakuntalehdelle. Lisäksi terveysyhtiön kaupungille antaman tiedon mukaan yhtiön tilintarkastaja on ohjeistanut yhtiötä maksukyvyttömyyden uhatessa kohtelemaan yhtiön velkoja tasapuolisesti.

Palveluntuottajaa sitovassa palvelusopimuksessa on todettu menettelytavoista palvelutason poikkeamisissa (kohta 24.3.), sopimuksen purkamisesta ja sopijaosapuolten velvollisuuksista purkamistilanteessa (kohdat 24.4. ja 24.5.) sekä sopimuksen purkamisesta ilman olennaista sopimusrikkomusta (kohta 24.6.). Lisäksi noudatetaan Julkisten hankintojen yleisiä sopimusehtoja palveluissa (JYSE Palvelut 2014, Huhtikuu 2017/Päivitysversio). Siellä todetaan kohdassa 18 sopimuksen päättämisestä erityistilanteissa. Jos palveluntuottajan taloudellisten tai muiden olosuhteiden havaitaan muuttuneen olennaisesti niin, ettei voida olettaa palveluntuottajan täyttävän hankintasopimuksen mukaisia velvollisuuksiaan eikä luotettavaa selvitystä velvoitteiden täyttämistä anneta (kohta 18.2). Ennen irtisanomista em. kohdan perusteella tilaajan on huomautettava asiasta palveluntuottajalle ja varattava tälle mahdollisuus selvityksen antamiseen kohtuullisessa ajassa.

Muutosneuvottelut on päättyneet Jämsän Terveys Oy:ssä maanantaina 25.4.2022 ja päättyvät saadun tiedon mukaan 11.5.2022 toisessa konsernin tytäryhtiössä Jokilaakson Terveys Oy:ssä.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö 25 §

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Hanna Helaste

Kaupunginhallitus

1. merkitsee Jämsän Terveys Oy:tä koskevan tilannekatsauksen tiedokseen,
2. valtuuttaa kaupunginjohtajan pyytämään luotettavaa selvitystä Jämsän Terveys Oy:n taloudellisesta tilanteesta ja siitä, miten terveysyhtiö kykenee vastaamaan palvelusopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämistä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.